

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

1. Qvotvplex sit Correctio. Ex part. 7. t. 31. r. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

Et an sit contra votum paupertatis accipere pecunias
 Secularium in depositum? Ex part. 4. tractat. 4.
 & Misc. Resolut. 23.

Sup. hoc in §. 1. Superior illius Religionis talem Ecclesiastica
 Rel. præteri-
 ta §. 1. affec-
 mediū vers.
 Præterea, &
 inter mediū
 & finem, à
 nachum viuentem cum peculio, nisi quando prius
 vers. Ad id
 & in tom. 8.
 tr. 1. ex Ref.
 214. lege §.
 1. ad mediū
 & in tom. 8.
 tr. 5. ex Ref.
 50 §. vi. ad
 mediū, vers.
 & ideo sal-
 uo, & ibi in
 tr. 8. vide do-
 ctrinam Ref.
 4.

§. 1. Sepultura priuandum esse sustinebat, addu-
 cens cap. super quodam, de statu Monachorum. Ego
 verò eum à tali sententia conatus sum remouere, vt
 feci, quia iura non priuant officio Altaris talem Mo-
 nachum viuentem cum peculio, nisi quando prius
 monitus noluit dimittere, ergo sic mortuum non
 priuabunt sepultura Ecclesiastica. Adde quòd talis
 mortuus poterat se purgare, quòd scilicet denarij essent
 sui amici, consanguinei, vel sibi depositi, vel con-
 crediti, vt alteri deferret loco elemosynæ, vel re-
 stitutionsis, & ita docet ex Emanuele Rodriguez,
 Laurentius Portel in dubijs Regular. versic. sepul-
 tura, numer. 11. qui hoc limitat, dummodo talis
 Religiosus non sit Minorita; ob strictiorem regu-
 læ prohibitionem erga pecuniam recipiendam, ni-
 si circumstantiæ probabiles occurrerent in con-
 trarium: hanc sententiam docet etiam Hieronymus
 Rodriguez in compend. 99 Regul. resolut. 128. nu-
 mer. 20. Et, vt ex contraria sententia supradictum
 Superiorem amouerem, adduxi Villalobos in sum.
 tom. 2. tractat. 31. difficult. 3. numer. 6. vbi sic ait:
 Al monje que fue hallado propietario tambien
 se niega la sepultura como dize el derecho, mas
 ha se de aduertir que no luego, que el Religioso
 fuere hallado con vna bolsa de dineros en la celda
 sin licentia de su Prelado se le dene negar la sepul-
 tura Ecclesiastica, porque el cap. super quodam ha-
 bla del que sendo amonestado del Prior no qui-
 so resignar el proprio que tenia contra la regla;
 y si a el lo oyeran pudiera dar escusa de que lo tenia en
 deposito de algun seglar ò cosa semejante, ò quiza ten-
 dria licentia del Superior de palabra, y puede auer
 sela dado, y olvidarle, y puede ser, que fuese el di-

nero, que se le dieron para restituyr como acor-
 se algunas vezes. T al fin ha de constar muy claro
 que sea propietario, y mas que sendo secreto no
 puede el Prelado por esso condenarle, y pocas vezes
 succedera en pratica ser este caso publico, y pocas ve-
 zes sabe si el Prelado le dio licentia secreta sin es-
 que el imprudentemente lo diga.] Ita ille, cuius
 vltima verba cum audisset supradictus Superior, qui
 mecum hunc casum consulchat, obmucuit, & factus
 factus discessit.

2. * Notandum est hic obiter ex illis verbis Villa-
 lobos, [pudiera dar escusa de que lo tenia en depo-
 sito de algun seglar,] sequi Religiosum si ipse in
 detineat penes se pecunias alicuius secularis in
 depositum, non peccare contra votum pauper-
 tatis, licet contrarium sentiat nouissimè doctus Nazari-
 us ex almo Ordine Prædicatorum opus. de statu
 & obligat. Religios. dub. 8. de voto paupertatis, et
 conclus. 20. Sed opinio negatiua est satis probabi-
 lis, quam ego docui in 1. part. tract. de pauper-
 religiosa, resol. 43. cum Sanchez & Fausto, quibus
 nunc addo Suarez de Relig. tom. 3. lib. 8. cap. 1. nu-
 mer. 45. vbi sic ait. Si Religiosus acciperet ab alio
 pecuniam tantum in custodiam, vt eam reddat, quo-
 ties dominus voluerit, per se non esset contra pau-
 pertatem, licet possit esse contra obedientiam, &
 contra decentiam religiosam si occultè fiat. Ita ille,
 & ego.

3. Ex dictis infero non bene dictum Nazari-
 um loco citato dixisse, quòd si Religiosus accipe-
 ret magnam pecuniam summam in depositum, &
 repentina morte migraret è vita, nullo relicto scri-
 pturæ testimonio, iudicandum esset verè proprie-
 tarius, pœnæ proprietatis debita subiciendus, pri-
 uationi scilicet Ecclesiasticæ sepulturæ, non inquam,
 in hoc bene dixit Nazarius, ex rationibus adductis
 à Portel & Villalobos vbi supra, quia ex multis ca-
 pitibus potest talis Religiosus in hoc casu excusari à
 vitio proprietatis.

In indice primo huius tom. 7. vide Appendicem ad hunc Tract. 3. vbi reperies alias paucas qua-
 mistas, & dispersas per alios Tom. Tract. & Ref. que simul pertinent ad hunc Tract. 3.
 de Paupertate Religiosa.

TRACTATUS QUARTVS, DE CORRECTIONE FRATERNA

RESOLVTIO PRIMA.

Quotplex sit Correctio? Ex part. 7. tractat. 3. Re-
 sol. 1.

§. 1. **R**ESPONDEO quòd correctio du-
 plex est, altera iudicialis, & altera
 fraterna. Iudicialis est, quæ pro-
 uenit à potestate publica in ordi-
 ne ad bonum commune, vt do-
 cet D. Thomas 2. 2. quæst. 3. ar-
 ticul. 1. quia in illa per se & primariò spectatur bonù,
 non ipsius de iniquis, sed aliorum, qui per peccatù
 vniuersalantur, & scandalizantur. Estque propriè actus

iustitiæ vindicatiuæ. Correctio verò fraterna potest
 fieri à priuata auctoritate, & ordinatur ad bonum
 eius, qui corripitur; & proprie, & per se respicit
 bonum ipsius delinquentis, cuius spirituali neces-
 sitati per hanc correctionem subuenitur. Et de hac
 priuata correctione præcipuè agimus in præsentibus.
 Quam esse virtutis actum nullus Catholicorum dis-
 putat, testante Scriptura, Proverb. 27. Melior est
 manifesta correctio, quam amor absconditus. Et Ec-
 clesiastici 29. Melius est à sapiente corripi, quam
 stultorum adulatione decipi. Vnde de Deo ipso legi-
 mus, Proverb. 3. Quem enim diligit Dominus, corri-
 pit, & quasi Pater in filio complacet sibi. Et ratio est
 manifesta, quia correctio per se ordinatur ad bonum
 honestum, & rectæ rationi conforme; minimum
 bonum proximi, scilicet ad subleuandam miseriam
 eius

eius spirituales; nulla enim maior miseria excogitari potest, quam peccatum, quod eum priuat spirituali, & aeterna beatitudine, & reddit eum Dei inimicum, & reum aeterni supplicij. Quare si erogare stipem indigenti est actus honestus, & virtutis, quo pellitur famas corporalis, potiori iure erit correctio fraternalis, qua peccatum expellitur ab anima. Vnde recte Aristot. 9. Ethicor. cap. 9. inquit, Pravam amicum corrigendum esse, ac magis iuuandum in moribus, quam in pecuniis, dissoluendamque amicitiam, si negligat correctionem.

RESOL. II.

Ad quam virtutem spectet Correctio Fraternalis? Ex p. 7. r. 3. Res. 2.

§. 1. **L**atè de hac materia agit Franciscus del Castillo in 3. sent. tom. 2. dub. 6. q. 1. Hurtadus de Mendoza de fide vol. 2. disp. 16 2. sect. 3. per totam, Coninch de Charitate disp. 28. dub. 2. num. 12. & seq. Caspensis in Cursu Theolog. tom. 2. tract. 17. disp. 6. sect. 1. num. 2. vbi sic ait. Dubitant recentiores ad quam virtutem spectet actus correctionis? Nonnulli volunt non pertinere ad specialem virtutem, sed ad diuersas, pro vt peccatum corrigendum diuersis virtutibus repugnat, quia qualibet virtus nos inclinat non solum in nobis eius honestatem conservare, & contraria fugere, sed etiam in aliis. Hoc tamen nullam probabilitatem habet, inde enim sequeretur, eum qui cum facile possit non corrumpi furem, peccare contra iustitiam, & teneri ad restitutionem, & qui luxuriantem non impedit, peccare contra honestatem, quod est absurdum. Agidius disp. 28. dub. 2. censet, obligationem corrigendi proximum oriri proprie ex charitate Dei, & proximis, quia sicut charitas Dei & proximi nos obligat vt data occasione virtutis bonum procuremus; ita nos obligat vt impediamus ea quae ipsi grauitur aduersantur: at peccatum mortale tam Deo, quam proximo grauitur aduersatur; ergo charitas nos obligat vt illud impediamus, quod fit per correctionem fraternalem. Nihilominus dicendum est correctionem esse actum misericordiae, & charitatis, iuxta motiua à quo oritur: si enim ex amore Dei & desiderio, quo quis vult Deum non ostendi, corripiat proximum, tunc correctio imperatiue procedit à charitate; si verò ex voluntate subleuandi illum à miseria; tunc operatur actum misericordiae. Et ex his colligitur quid proprie sit correctio fraternalis. Est enim actus, seu opus, quo quis subuenit necessitati spirituali proximi; nitens eum à peccati malo liberare, per conuenientem aliquem & idoneum ad id sermonem. Hucque Caspensis,

2. Sed quid sit de hac quaestione pro Praxi est omnino certum, & indubitatum ad satisfactionem huius praecipi non requiri necessarid correctionem fieri ex hoc, vel illo motiuo charitatis, vel misericordiae. Nam etiam si ex malo motiuo id facias, satisficere potes praecipto correctionis, sicuti satisficeres ieiunij praecipto, vel Missae audiendae, vel eleemosynae erogandae, etiam si ex prauo fine ieiunares; Missam audires, vel eleemosynam tribueres. E ratio omnium est, quia haec praecpta non sunt de actibus virtutis residencibus in voluntate, sed de actibus extremis misericordiae, temperantiae, vel religionis, qui integri esse possunt, etiam si à voluntate deprauentur. Et ita docet Palaus tom. 1. r. 6. disp. 3. punct. 1. num. 8. & Franc. del Castillo in 3. sentent. tom. 2. disp. 6. de Correct. quast. 2. num. 8.

Tom. VII.

RESOL. III.

An detur praeciptum de Correctione Fraternali? Ex p. 7. r. 3. Res. 3.

§. 1. **R**espondeo affirmatiue, & vt hoc clarius fiat suppono. Primò, correctionem fraternalem esse vnum ex septem operibus misericordiae spiritualis, quae hoc versu continentur.

Consule, castiga, solare, remitte, fer, ora.

Suppono secundò ex S. Thoma 2. 2. quast. 33. art. 1. correctionem delinquentis esse quoddam remedium, quod debet adhiberi contra peccatum alicuius; peccatum autem dupliciter considerari; Primò, in quantum nocet ei qui peccat. Secundò, in quantum vergit in nocumentum aliorum, adeoque duplicem esse correctionem, aliam qua remedium adhibetur peccato priori modo spectato, quae dicitur correctio fraternalis; estque actus charitatis, cuius est procurare bonum, & auertere malum proximi. Aliam, quae adhibet remedium peccato delinquentis posteriori modo spectato, qua ratione est actus iustitiae vnius ad alterum. Quia tamen supra distinximus misericordiam à charitate, dicendum est correctionem fraternalem esse à misericordia elicitiue, & à charitate imperatiue, vt etiam indicat S. Doctor responsione ad 2.

2. His positis, quòd fraternalis correctio aliquando sit in praecipto, tradit S. Thomas art. 2. & patet tum ex verbis illis Eccl. 19. Corripe amicum, ne forte non intellexerit, & dicat non feci, aut si fecerit, ne iterum addat facere. Corripe proximum, ne forte, non dixerit, & si dixerit, ne forte iteret. Quibus ex nouo Testamento addi potest illud Matth. 18. Si peccaueris in te (id est, te sciente, vt interpretis communiter explicant) frater tuus, corripe illum, &c. tum quia cum ex praecipto charitatis, aut misericordiae tenemur subleuare miseriam corporalem proximi, à fortiori tenemur miseriam illius spiritualement tollere, vel impedire; at peccatum est summa miseria spiritualis, & correctio est interdum necessaria ad illud impediendum, quare tunc correctio ex graui praecipto tam naturali, quam diuino adhiberi debet. Et ita docent communiter Doctores, & nouissimè Franciscus de Castillo in 3. sent. tom. 2. disp. 6. de Correctione fraternali, quast. 2. vbi contra Hurtadum probat praeciptum correctionis esse spirituale, quod etiam docet Turrianus in 2. 2. tom. 1. disp. 86. dub. 1.

RESOL. IV.

An hoc praeciptum obliget sub mortali?

Et notatur, quod quamuis omissio Correctionis de mortalibus ex genere mortalis sit, potest fieri venialis ex imperfessione actus, & posse aliquando omitteri. Ex part. septima, tract. 103. Resol. 4.

§. 1. **R**espondeo affirmatiue, per se loquendo, nam praeciptum eleemosynae obligat sub mortali, quatenus proximus est in extrema, vel graui necessitate. Ergo similiter sub mortali tenemur ei per correctionem subuenire, si est in graui necessitate spirituali. Et ita docet Coninch disp. 28. dub. 2. num. 14. Franciscus del Castillo in 3. sent. tom. 2. disp. 6. de Correctione, q. 5. n. 2. Trullench in Decalog. tom. 1. lib. 1. c. 5. dubio 1. 2. 2. & Valentia tom. 3. disp. 3. quast. 10. punct. 2. vbi doctè probat adesse praeciptum de corrigendo proximum qualitercumque peccantem, Ar 2. siue